

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

**FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA RUSKÉHO JAZYKA**

MEZINÁRODNÍ DEN ŽEN V RUSKU
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Valentýna Barbořáková

Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Doc. Liudmila Valova, CSc.

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Mezinárodní den žen v Rusku*“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce a za použití uvedených zdrojů informací.

V Plzni, 21. června 2021

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucí své bakalářské práce paní Doc. Liudmile Valove, CSc, za ochotu a odborné vedení při psaní této bakalářské práce.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	2
ÚVOD	3
1 PŮVOD SVÁTKU MDŽ (TEORETICKÁ ČÁST)	5
1.1 VÝZNAMNÉ ROKY HISTORIE MDŽ	8
1.2 KLÁRA ZETKINOVÁ, ROSA LUXEMBURGOVÁ, ALEXANDRA KOLLONTAIOVÁ	12
1.3 HISTORIE MDŽ V RUSKU (1913–70. LÉTA 20.STOLETÍ)	16
2 SOUČASNOST MDŽ (TEORETICKÁ ČÁST)	20
2.1 ÚROVEŇ POPULARITY MEZINÁRODNÍHO DNE ŽEN V RŮZNÝCH ZEMÍCH SVĚTA	20
2.2 SLAVENÍ MDŽ V SOUČASNÉM RUSKU	22
3 PRAKTICKÁ ČÁST	24
3.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	24
3.2 SPOLEČNÁ ČÁST DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	24
3.3 MDŽ Z POHLEDU ŽEN	32
3.4 MDŽ Z POHLEDU MUŽŮ	33
3.5 VÝSLEDEK DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	35
ZÁVĚR.....	36
RESUMÉ	38
РЕЗЮМЕ.....	39
BIBLIOGRAFICKÁ CITACE.....	40
SEZNAM OBRÁZKŮ	43
SEZNAM GRAFŮ	44
PŘÍLOHY	I

SEZNAM ZKRATEK

MDŽ – Mezinárodní den žen

NSDAP – Národně socialistická dělnická strana

OSN – Organizace spojených národů

RSFSR – Ruská sovětská federativní socialistická republika

SPD – Sociálnědemokratická strana Německa

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

Úvod

Svátky jsou nedílnou součástí kultury každé společnosti. Každý svátek má své obecnější ideologické zdůvodnění (vlastní „mytologii“) a v kultuře plní určitou symbolickou funkci. Pro tuto práci jsem si zvolila jeden z osmi státních svátků Ruské federace, Mezinárodní den žen.

Každý rok na celém světě lidé oslavují Mezinárodní den žen, jen málokdo však ví o jeho původu. Důvodem, proč jsem si toto téma vybrala za svou bakalářskou práci je právě tento. Zajímalo mě, jaká je historie tohoto svátku, jak tento svátek vznikl, v jakých zemích se vůbec slaví a kdo stojí za jeho vznikem. Mezinárodní den žen jsem považovala za komunistický svátek, který začal upadat po Sametové revoluci v České republice. Díky této práci jsem změnila k tomuto svátku postoj a poprvé ho letos s maminkou a sestrou oslavila. Domnívám se, že i pro čtenáře této práce bude mnoho informací nových a zajímavých.

Obsahem a cílem mé bakalářské práce je seznámení se se svátkem MDŽ od jeho vzniku, významných dat v historii, až po samotnou současnost, v jakých zemích se MDŽ slaví a nahlédnout pomocí dotazníkové šetření i na tento svátek z pohledu jiných národností.

Hlavní částí bakalářské práce je především dotazníkové šetření, zde bych se věnovala třem hypotézám.

1. Oblíbenost a oslavy svátku MDŽ v Rusku a ČR liší.
2. Blahopřání k svátku v obou zemích pobíhá stejným způsobem.
3. V ČR je MDŽ považován za politický svátek.

V závěru bakalářské práce se těmito hypotézami budu zabývat a analyzovat je.

Bakalářská práce obsahuje teoretickou a praktickou část. Teoretická část je věnována původu a současnosti Mezinárodního dne žen. Rozdělena tedy na dvě kapitoly *Původ svátku MDŽ*, *Současnost MDŽ*, které ještě obsahují podkapitoly.

První kapitola je věnována významným rokům MDŽ. Zachycení časové osy významných roků, ale také ženám, které jsou s tímto svátkem spojovány a podílely se na jeho formování. V poslední podkapitole je uvedena historie MDŽ v Rusku, kdy se poprvé začal tento svátek slavit až do 70. let 20.st.

Druhá kapitola je zaměřena na úroveň popularity MDŽ v ostatních zemích světa, kde je kupříkladu považován za státní svátek, jak se slaví, nebo také, že je v některých zemích

dokonce spojen s dalším svátkem Dnem matek. V druhé podkapitole popisují, jak probíhá oslava MDŽ v současném Rusku.

Praktická část je věnována dotazníkovému šetření, které probíhalo jak v českém, tak i v ruském jazyce. Cílem tohoto dotazníkového šetření bylo zjistit, jak je tento svátek dnes vnímán širokou veřejností mezi Čechy a rusky mluvícími respondenty, jaký k němu mají respondenti postoj, pohled žen a mužů, znají-li význam a původ MDŽ a jak ho oslavují, nebo jestli vůbec a co pro ně znamená.

Informace k bakalářské práci jsem čerpala jen z internetových zdrojů: z oficiálních webových stránek International Women's Day, internetových článků, publikací věnovaným se tomuto tématu.

1 PŮVOD SVÁTKU MDŽ (TEORETICKÁ ČÁST)

Mezinárodní den žen (MDŽ), svátek, který se slaví 8. března v mnoha zemích. Je to den, kdy jsou ženy uznávány za své úspěchy bez ohledu na rozpory, ať už národní, etnické, jazykové, kulturní, ekonomické nebo politické.

Zajímavým poznatkem také je, že Mezinárodní den žen má své barvy. Fialová barva znamená spravedlnost a důstojnost, zelená symbolizuje naději a bílá představuje čistotu.¹

Nyní je Mezinárodní den žen označován jako den jara a krásy, jako den projevu něhy, lásky k ženám. Neměli bychom ale zapomínat, že tento den je především věnován solidaritě a nezávislosti žen. Příběh o vzniku svátku MDŽ není ale zdaleka tak romantický, jak se může zdát. Ženy již v polovině 19. století stávkovaly za zlepšení svých životních podmínek, dožadovaly se rovnoprávnosti, spravedlnosti, a také možnosti získat volební právo. Mezinárodní den žen pro nás může být připomínkou, že navzdory výraznému zlepšení postavení a práv žen ještě není ve všech zemích v 21. století situace stále uspokojivá, proto je potřeba stále prosazovat rovnocenné postavení žen a mužů. Tento svátek má kořeny ve staletém boji žen o účast ve společnosti na rovnoprávné cestě s muži, například kdy během Francouzské revoluce zorganizovaly pařížské ženy, které prosazovaly „svobodu, rovnost a bratrství“, pochod na Versailles 5. října 1789, jelikož požadovaly, aby se jim dostalo volebního právo, ale především z důvodu nedostatku jídla a vysokých cen.^{2 3}

Ženy, samostatně bojující za volební právo, se objevily v hnutí „volebního práva“. To bylo rozšířené na konci 19. a počátku 20. století v Americe a ve Velké Británii. Sociální a politická unie žen „*Women's Social and Political Union*“ byla politickým hnutím pouze pro ženy a přední militantní organizací bojující za volební práva žen ve Velké Británii v letech 1903 až 1918. Známa od roku 1906 jako hnutí sufražetek, její členství a politiky byly přísně kontrolovány Emmeline Pankhurstovou a jejími dcerami Christabel a Sivií, ačkoli Sylvia byla nakonec vyloučena. Suffražetky pořádaly různé občanské protesty bez použití násilných metod, i když někdy tyto akce hraničily s výtržnictvím. Mezi hnutím sufražetek vyniká

¹ *International Women's Day* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.internationalwomensday.com/Activity/15586/The-history-of-IWD>

² *Ženský pochod na Versailles* [online]. [cit. 2021-6-17]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDensk%C3%BD_pochod_na_Versailles

³ *Международный женский день* [online]. 11:46 02.03.2020n. l. [cit. 2021-6-17]. Dostupné z: <https://ria.ru/20150308/1051300881.html?rubric=archive>

britská politická aktivistka Emmeline Pankhurstová, která založila Sociální a politickou unii žen v roce 1903, jejíž slogan zněl „*Ne slovem, ale skutkem*“. Tato nezávislá aliance byla silným odpůrcem vůči ostatním politickým stranám v Británii a byla známá radikálními protesty, útoky na policisty a rozbíjením oken. Opozice vytvořila karikatury hnutí sufražetek, které se vysmívaly hlavně skutečnosti, že ženy upustí od svých takzvaných „tradičních povinností“, které vyjadřuje tento německý výraz „*Kinder, Küche, Kirche*“ („Děti, kuchyň, církev“) a zapojí se do politiky, kam údajně nepatří. Navzdory všemu však sufražetky dosáhly svého cíle a od roku 1893 ženy mají volební právo v řadě zemí. V Rusku mohou ženy volit od roku 1906.⁴

Obrázek 1 - Plakát proti sufražetkám "Když ženy volí"

Zdroj: <http://www.rewizor.ru/literature/reviews/8-marta-istoriya-prazdnika/>

Podle myšlenky feministek z počátku dvacátého století by ženy na Mezinárodní den žen měly pořádat shromáždění a pochody, které by zapojily veřejnost do jejich problémů. V New Yorku vyšly tisíce lidí do ulic, pořádaly shromáždění v jiných městech Ameriky. V obecném smyslu byl feminismus, tehdy i nyní, spojován s určitým způsobem

⁴ ГРИШАНОВА, Елизавета. 8 Марта: история праздника: Международный Женский день отмечают во многих странах. Это не просто "день весны и женственности", как принято сейчас считать [online]. 7 марта 2019 23:51 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <http://www.rewizor.ru/literature/reviews/8-marta-istoriya-prazdnika/>

myšlení. Předpokládá se, že feminismus v letech 1861 až 1905 usiloval o čtyři základní práva žen po celém světě:

1. Pro vzdělávání to znamená právo vybrat si místa pro studium a specializaci;
2. V práci, to znamená možnost vybrat si místo práce;
3. "Svoboda srdce", to znamená právo svobodně si vybrat partnery a rozhodnout se, zda mít, nebo nemít děti;
4. Sociální, hospodářská a politická práva, tj. hlasy, vytváření jejich podnikání a tak dále.

Vzdělání bylo považováno za nejdůležitější v Rusku. Šlechta po roce 1861 opravdu neměla peníze, jak vyplývá z deníků feministek. Nejčastěji se ženy v té době staly lékařkami, sestrami a porodními asistentkami. Méně často se staly překladatelkami či novinářkami. První lékařská škola, která byla postavena za veřejné peníze v roce 1895, je tak první vzdělávací institucí v Rusku a Evropě, kde by ženy mohly získat vysokoškolské lékařské vzdělání. Zároveň, konvenčně řečeno, v ruském feminismu v té době nebyly žádné politické myšlenky. Právce však stále přistupovala k politice se svými návrhy a vlivem. Ruský feminismus nebyl vůbec radikální oproti světovému. Nejradikálnější byla pravděpodobně jen Maria Pokrovská, která jako publicistka konce 19. století psala o tématu prostituce. V ruském feminismu to byl extrémní stupeň anti-mužského myšlení. Než se bolševici v roce 1917 dostali k moci, nebyla žádná skutečná rozhodnutí o politických právech žen. V té době už však feministky vytvořily „půdu“, skrze kterou budou v budoucnu zavedou stejná práva pro všechny. Po příchodu k moci bolševici zjednodušili rozvodový proces a legalizovali potraty, ale zároveň zakázali nezávislé ženské organizace a místo toho založili ženská oddělení stranických výborů, která se stala součástí stranického aparátu. Feministky, které v předchozích letech prosazovaly rovnost, byly téměř okamžitě prohlášeny za buržoazní a jednaly v zájmu buržoazie. V důsledku toho a dalších projevů sovětské moci začalo mnoho feministek opouštět zemi, stěhovat se do Evropy, vést protibolševické kampaně. Brzy se koncept feminismu v SSSR zcela změnil,

třebaže hnutí zůstalo elitářské. Dnes to nejsou intelektuálové, ale strana. Ve skutečnosti byly splněny všechny požadavky první vlny feminismu, které feministky využívají dodnes.⁵

Díky ženám, které před více jak stoletím začaly stávkovat a pořádat demonstrace se dostalo Mezinárodnímu dni žen svého významu. Důležité také zmínit sufražetky a feministky, které bojovaly za práva žen.

1.1 VÝZNAMNÉ ROKY HISTORIE MDŽ

Původ svátku Mezinárodního dne žen se začíná psát v březnu roku **1857**, kdy se v New Yorku konala první demonstrace žen pracujících v textilních továrnách. Ty protestovaly proti nízkým mzdám a špatným pracovním podmínkám. Tato událost bývá označována jako „Pochod prázdných hrnců“. O 51 let později, tedy roku **1908** pochodovalo New Yorkem 15 000 žen požadujících kratší pracovní dobu, lepší plat a hlasovací práva. Útlak a nerovnost žen podněcoval ženy k tomu, aby se staly hlasitějšími a aktivnějšími v boji za změnu. V souladu s prohlášením Americké socialistické strany se 28. února **1909** ve Spojených státech poprvé začal slavit Mezinárodní den žen. Ženy pokračovaly v oslavách MDŽ poslední únorovou nedělí až do roku **1913**.⁶

⁵ АНТОНОВ, Евгений. *Как в Петербурге появились суфражистки, почему феминизм XIX века был элитарным и кто боролся за равноправие в СССР. Рассказывает историк феминизма* [online]. 8 МАРТА 2018 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://paperpaper.ru/rus-fem/>

⁶ СОЛОВЬЁВА, Екатерина. *Женская «революция». Что мы на самом деле отмечаем 8 марта?* [online]. 7. 3. 2018 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://histrf.ru/read/articles/zhienskaia-rievoliutsiia-chto-my-na-samom-dielie-otmiechaiem-8-marta>

Obrázek 2 - Demonstrace v New Yorku

Zdroj: <https://zen.yandex.ru/media/id/5e1a204af73d9d00b071472c/8-marta-kakova-nastoiascaia-istoriia-etogo-prazdnika--klara-cetkin-evrei-i-prostitutki-5e4a290592b8200f2f56ce51>

Myšlenka uspořádání Mezinárodního dne žen patří Kláře Zetkinové⁷, aktivistce a předsedkyni „úřadu pro ženy“ za sociálně demokratickou stranu v Německu. Ve dne 26. a 27. srpna **1910** vystoupila na druhé mezinárodní konferenci pracujících žen v Kodani s návrhem, aby se každý rok v každé zemi konala oslava téhož dne „Den žen“, a aby se prosazovaly jejich požadavky. Iniciativu podpořilo více než 100 žen ze 17 zemí účastnících se konference, zastupujících odbory, socialistické strany, pracující ženské kluby, včetně prvních tří žen zvolených do finského parlamentu. Nebylo však stanoveno žádné konkrétní datum. V důsledku rozhodnutí, které bylo přijato před rokem v Kodani, se Mezinárodní den žen poprvé slavil (19. března) v Rakousku, Německu, Dánsku a Švýcarsku, kde se shromáždění zúčastnilo více než milion mužů a žen. Kromě volebního práva a práva zaujímání veřejné funkce požadovali právo na práci a odborné vzdělávání a na ukončení diskriminace na pracovišti.⁸

V rámci mírového hnutí, které začalo v předvečer první světové války, oslavily ruské ženy poslední neděli v únoru roku **1913** svůj první Mezinárodní den žen. Následující rok se v jiných evropských zemích ženy konaly shromáždění, aby protestovaly proti válce nebo

⁷ Německy Clara Zetkin

⁸ *История Международного женского дня* [online]. 8 MAP 2019, 08:40n. l. [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://tass.ru/info/6196352>

vyjádřily solidaritu s dalšími aktivisty. Tradice pořádání svátku 8. března (23. února) začala všude posilovat poté, co v roce **1914** ženy Rakousko-Uherska, Německa, Dánska, Nizozemska, Švýcarska, Ruska, Spojených států a dalších zemí v tento den pořádaly protestní nebo solidární shromáždění. Předpokládá se, že datum bylo vybráno na památku velkých stávek textilních dělníků ve Spojených státech, které se konaly 8. března **1857** a **1908**.⁹

Obrázek 3- Plakát ženského hnutí za volební práva žen, 8. března 1914

Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD_den_%C5%BEen

Na počátku první světové války se 15. dubna v nizozemském Haagu konalo rozsáhlé setkání žen. Účastní se ho více než 1 300 žen z více než 10 zemí.

Roku **1917**, poslední únorovou nedělí zahájily ruské ženy stávkou za „chléb a mír“ v reakci na smrt více než 2 milionů ruských vojáků v první světové válce. Proti politickým vůdcům ženy pokračovaly ve stávce až o čtyři dny později, kdy byl car donucen abdikovat a prozatímní vláda udělila ženám volební právo. Datum zahájení stávky žen bylo v neděli

⁹ История Международного женского дня [online]. 8 MAP 2019, 08:40n. l. [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://tass.ru/info/6196352>

23. února dle juliánského kalendáře¹⁰, který se tehdy používal v Rusku do roku 1918. Tento den odpovídá gregoriánskému kalendáři, tedy 8. března.¹¹

Po druhé světové válce se Mezinárodní den žen, 8. března začal slavit v řadě zemí. V roce **1975**, během Mezinárodního roku žen začala Organizace spojených národů slavit 8. březen jako Mezinárodní den žen.

O dva roky později, v prosinci **1977**, přijalo Valné shromáždění rezoluci, která vyhláší Den OSN za práva žen a mezinárodní mír, který mají členské státy dodržovat v kterýkoli den v roce v souladu se svými historickými a národními tradicemi. Od té doby Organizace spojených národů a jejich agentury neúnavně pracují na zajištění rovnosti žen a mužů na celém světě s velkými dosaženými výsledky. V roce **1995** se Pekingská deklarace a akční platforma, historický plán podepsaný 189 vládami, zaměřily na 12 kritických oblastí zájmu a začlenění cíle 5 „Dosahnout rovnosti žen a mužů, posílit postavení všech žen a dívek“ do Agendy pro udržitelný rozvoj 2030.¹²

Prvním mezinárodním dokumentem, který hlásal rovnost žen a mužů jako základní lidské právo, byla Charta OSN (podepsaná v roce **1945** v Americkém San Franciscu). Mezi další dokumenty OSN o právech žen patří: Všeobecná deklarace lidských práv (**1948**), Úmluva o politických právech žen (**1952**), Úmluva o občanství vdané ženy (**1957**), Úmluva o souhlasu s manželstvím, věk manželství a registrace manželství (**1962**), Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (**1979**), Deklarace o odstranění násilí páchaného na ženách (**1993**), Pekingská deklarace (o postavení žen, **1995**) a další.¹³

V této podkapitole můžeme nahlédnout do historie mezinárodního dne žen, kdy se každoročně konaly demonstrace žen v různých zemích světa, první a zásadní demonstrace, stávka proběhla roku 1857 a dá se říct, že demonstrace probíhají v mnoha zemích dodnes, kde se ženám pořád nedostalo základních práv.

¹⁰ Původní juliánský kalendář používá církve dodnes, v tomto období 13.3.1900 – 13.3. 2100 dochází k posunu o 13 dní mezi těmito kalendáři

¹¹ *Международный женский день* [online]. 09:01 08.03.2015, 11:46 02.03.2020 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://ria.ru/20150308/1051300881.html?rubric=archive>

¹² *United Nations: International Women's Day 8 March, History of the Day* [online]. [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/observances/womens-day/background>

¹³ *История Международного женского дня* [online]. 8 МАР 2019, 08:40n. I. [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://tass.ru/info/6196352>

1.2 KLÁRA ZETKINOVÁ, ROSA LUXEMBURGOVÁ, ALEXANDRA KOLLONTAIOVÁ

Tři ženy, které jsou spojovány se svátkem Mezinárodní den žen.

Klára Zetkinová německá politická osobnost, zastánkyně ženských práv. Klára Zetkinová je považována za iniciátorku Mezinárodního dne žen. Na kodaňském kongresu ho navrhla jako Mezinárodní den žen (což znamená mezinárodní socialistickou konferenci žen na 18. kongresu druhé internacionály). Předtím 8. března ještě nebyl Dnem žen, ale symbolizoval boj žen za jejich práva. Bylo to období, kdy žena neměla ani volební právo, ani právo dědit, a v Rusku neměla ani pas a byla zahrnuta do pasu svému manželovi. Proto samozřejmě všechny tyto socioekonomické a politické otázky vyžadovaly jejich řešení. Klára Zetkinová studovala v Lipsku, kde se setkala s ruskými zahraničními studenty, kteří měli velký vliv na její názory, ale také se zde seznámila se svým budoucím manželem Osipem Zetkinem.¹⁴ Nové, revoluční myšlenky se pro ni staly zajímavými a o něco později se zapojila do ženského hnutí. V roce 1878 byla členkou Socialistické dělnické strany (později Sociálně demokratické strany Německa, SPD). Klára Zetkinová byla členkou vzniku Druhé internacionály¹⁵. V době prvního setkání připravila zprávu o postavení žen a o tom, jak se mohou účastnit boje za svá práva. K návratu do Německa došlo až o devět let později, kdy byl zrušen zákon zakazující socialisty. Spolupracovala s přáteli v SPD a bojovala s reformisty. Společně s Rosou Luxemburgovou aktivně bojovala za rozvoj žen. Válka rozdělila SPD a někteří socialisté, včetně Kláry Zetkinové začali zakládat novou organizaci, Komunistickou stranu Německa (založenou koncem prosince **1918**). Klára Zetkinová udržovala dobré vztahy s Leninem¹⁶ a Naděždou Krupskou¹⁷. V roce 1920 poprvé navštívila sovětské Rusko a zde ji Lenin poskytl rozhovor pro své noviny "Women's Issue". V roce 1919 byla v Německu založena Výmarská republika. Zetkinová byla stálou delegátkou v Říšském sněmu komunistické strany a členkou Ústředního výboru komunistické strany. Nadále sloužila ve výkonném výboru Kominternu¹⁸ a vedla Mezinárodní ženský sekretariát. Zetkinová byla vždy horlivou bojovnicí proti fašismu a NSDAP¹⁹. Při práci v Říšském sněmu vyzvala k odporu proti nacismu všemi dostupnými prostředky. Když se dostali k moci,

¹⁴ Ruský revolucionář a socialista, publikoval články a poznámky v levicově orientovaných novinách

¹⁵ Mezinárodní organizace socialistů, známá také jako Dělnická internacionála

¹⁶ Vladimír Iljič Uljanov, přezdívka Lenin

¹⁷ Naděžda Konstantinovna Krupská (rusky Надежда Константиновна Крупская), manželka Lenina

¹⁸ Mezinárodní komunistická organizace

¹⁹ Nationalsozialistische Deutsche Arbeiter Partei; strana, která vznikla po 1. SV. v Německu

nacisté zakázali levicové strany a dostali se do nelegální pozice. Zetkinová byla donucena přestěhovat se do Sovětského svazu. Zemřela 20. června 1933. Její popel spočívá u zdi Kremle.²⁰

Obrázek 4 - Poštovní známka SSSR, 1957

Zdroj: <https://histrf.ru/read/articles/kratkii-kurs-istorii-klara-tsietkin>

Rosa Luxemburgová byla německá marxistická teoretička, filozofka, ekonomka a revoluční socialistka, polsko-židovského původu, ale stala se naturalizovanou německou občankou. Byla členkou sociální demokracie Polského království a Litvy, Sociálně demokratické strany Německa (SPD). Během německé revoluce založila noviny Spartacus „Die Rote Fahne“ neboli „Červená vlajka“. Během vedeného povstání, které vypuklo po skončení první světové války, byla ona a její stoupenci zajati a zavražděni. Uvědomila si, že německý militarismus a imperialismus přinesou válku. Chtěla nastolit diktaturu proletáře, ale nebyla pro Leninovu myšlenku bolševické vlády jedné strany, která se dostala silou k moci. Chtěla, aby se dělníci sjednotili a dostali se k moci. Uvědomila si také, že revoluce se mohou vydařit nejen v průmyslových zemích, ale i v nedostatečně rozvinutých zemích. Jako mladá revolucionářka a feministka zpochybňovala myšlení, které stereotypizovalo ženy. Její život je stále inspirací pro socialisty po celém světě. Důležité také ještě zmínit, že byla nucena emigrovat do Švýcarska. Vystudovala právo, politickou ekonomii a filozofii na Univerzitě v Curychu. V roce 1898 se přestěhovala do Německa. Stejně jako Klára Zetkinová se aktivně účastnila Druhé internacionály, kde pozměnila usnesení o imperialistických válkách

²⁰ ИВАНОВ, Владимир. *Краткий курс истории. Клара Цеткин* [online]. 2018 [cit. 2021-6-22]. Dostupné z: <https://histrf.ru/read/articles/kratkii-kurs-istorii-klara-tsietkin>

a militarismu. Věřila, že v případě války by nestabilita ve státě měla být použita k revoluci. S jejími články sympatizoval Lenin, neboť se jevily užitečnými pro vzdělávání budoucích generací marxistů. Rosa Luxemburgová byla několikrát zatčena za své politické aktivity. Podle oficiální verze byla v roce 1919 Rosa Luxemburgová zastřelena na lodi, která ji vezla z místa výslechu do vězení. Její tělo je pohřbeno na hřbitově v Berlíně.²¹

Obrázek 5 - Klára Zetkinová (vlevo) a Rosa Luxemburgová (vpravo)

Zdroj: <http://www.rewizor.ru/literature/reviews/8-marta-istoriya-prazdnika/>

Alexandra Kollontaiová, první ministryně v dějinách Ruska, diplomatka, komunistická revolucionářka, označována jako první sovětská feministka. V exilu se Kollontaiová seznámila se všemi slavnými marxistickými teoretiky, a také se během svých revolučních aktivit účastnila Socialistického kongresu žen a aktivně podporovala šíření tohoto svátku. V Německu se seznámila s Rosou Luxemburgovou. Po říjnové revoluci v Rusku byla Alexandra Kollontaiová jmenována ministryní sociální politiky. Později se stala jednou ze dvou nejslavnějších žen ve straně během sovětské éry, přesto Naděžda Krupská²² vždy hrála roli manželky vůdce světového proletariátu.²³ Alexandra Kollontaiová už byla v tu dobu velvyslankyní v Mexiku, takže samozřejmě nemohla ovlivnit vznik svátku. Přesto její snaha měla velký dopad na Den žen v jeho „prvním formátu“. Alexandra Kollontaiová

²¹ СУХАРНИКОВ, Евгений. *Краткий курс истории. Роза Люксембург* [online]. 2018 [cit. 2021-6-22]. Dostupné z: <https://histrf.ru/read/articles/kratkii-kurs-istorii-roza-liuksiemburgh>

²² Ruská politička a pedagožka

²³ *Дипломат и секс-революционер. Первая советская феминистка Александра Коллонтай* [online]. 31 марта 2018, 16:00 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://life.ru/p/1103319>

usilovně bojovala o tento svátek a v roce 1914, několik měsíců před začátkem první světové války, publikovala v německém časopise ženského dělnického hnutí „Rovnost“ článek pod názvem „И в России будет женский день!“, ve kterém píše o obtížích, které buržoazie dělá při cestě dělnického hnutí obecně a zejména marxistického feminismu.

Alexandra Kollontaiová formulovala nové úkoly ženského hnutí následujícím způsobem:

*„Мы только боремся за коммунизм, а кругом нас еще много тяжелого и темного наследия прошлого. Кабала семьи, домашнего хозяйства, проклятие проституции еще тяготеют над работницей. Сбросить эти путы, добиться равенства не только в правах по закону, а и в самой жизни, работницы и крестьянки смогут, лишь приложив все свои силы к тому, чтобы сделать из Советской России поистине коммунистическое царство“.*²⁴

Obrázek 6 - Alexandra Kollontaiová

Zdroj: <https://stuki-druki.com/authors/kollontay-alexandra.php>

Tyto tři ženy se snažily prosadit práva žen, podporovat svátek MDŽ. Byly to politické osobnosti, které svého působení v politice dokázaly silně využít. Klára Zetkinová patří mezi

²⁴ ГОВРЯКОВ, Игорь. История праздника 8 марта в публицистике Александры Коллонтай. МЕДИА альманах [online]. факультета журналистики МГУ имени М.В. Ломоносова, № 5, 2014, , 86-87 с. [cit. 2021-6-29]. ISSN 1992-4631. Dostupné z: http://www.journ.msu.ru/downloads/2015/8_Govryakov.pdf

iniciátorku tohoto svátku, kdy se na kodaňském kongresu zasloužila o prosazení návrhu Mezinárodního dne žen. Zetkinová společně s Rosou Luxemburgovou vyzývaly pracující ženy „do ulic“. Alexandra Kollontaiová, její iniciativou bylo zejména zavedení „Nového sovětského svátku Mezinárodního dne žen“. V tomto ohledu proto Kollontaiová určitě významně přispěla k tomu, že se tento svátek (MDŽ) začal v Rusku oslavovat.

1.3 HISTORIE MDŽ V RUSKU (1913–70. LÉTA 20.STOLETÍ)

V Rusku se Mezinárodní den žen poprvé oslavoval 2. března 1913 (17. února). Volba data byla zcela libovolná, nebylo učiněno žádné oficiální rozhodnutí. V roce 1914 připadl den volna na víkend dne 8. března, následně začal být oslavován jako Mezinárodní den žen v Rusku. V roce 1917 hrál tento den významnou roli v událostech únorové revoluce. Petrohradské ženy vyšly do ulic s požadavkem zastavit válku, a také z důvodu přerušení dodávek chleba do pracovních oblastí hlavního města. Tento rok ženy pocítily zejména zhoršující se životní podmínky. Nájemné se v letech 1905 až 1915 v Petrohradě více než zdvojnásobilo. Ceny potravin, zejména náklady na jídlo a chléb, vzrostly ve většině evropských měst o 80 až 120 procent. Cena za žitný chléb mezi lety 1913-1917 v Petrohradě vzrostla ze tří kopějek na osmnáct. Dokonce i mýdlo vzrostlo v roce 1917 o 245 %.²⁵ K protestům žen se přidali muži, dělníci v továrnách, studenti. Následný nástup bolševické vlády k moci v říjnu 1917 nakonec posílilo postavení Mezinárodního dne žen ve všeobecné hierarchii sovětských svátků. Nové sovětské svátky odrážely touhu vybudovat beztřídní společnost, která nemá ve světových dějinách obdoby. Touha po svobodě odrážela data, jako byl den Pařížské komuny (18. března), 1. května (Mezinárodní den pracovníků), Mezinárodní den mládeže (1. září), Říjnová revoluce (7. listopadu) a mnoho dalších. Mezi uvedenými daty zaujal místo i MDŽ. Tento svátek odrážel socialistickou touhu po rovnosti mezi muži a ženami. Vlastně sovětská vláda tuto rovnost deklarovala. Zároveň se však toto ustanovení v souvislosti s posilováním diktatury jedné strany začalo používat k provádění politických cílů. Bylo nesmírně nutné, aby orgány sovětské moci posílily svůj vliv mezi populací a přilákaly ženy na svou stranu. Během první světové války ženy musely zastupovat

²⁵ KAPLAN, Temma. On the socialist origins of International Women's Day. *Feminist Studies* 11, No. 1 [online]. 1985, , 169 s. [cit. 2021-6-29]. Dostupné z: http://www.emancipatie.nl/_documenten/vvnl/doc/2006/KaplanSocialistOrigins.pdf

funkce a role mužů, v důsledku toho došlo roku 1917 k významným změnám postavení žen ve společnosti. Bolševici se museli pouze chopit iniciativy žen a řídit jejich energii do politického hlavního proudu. Již v prvních porevolučních letech bylo uspořádáno mnoho ženských setkání, na nichž zněla jasně politická hesla, byla učiněna rozhodnutí, která někdy nesouhlasila se zájmy ženy. Tedy Mezinárodní den žen ve své bolševické interpretaci ve větší míře získal politickou konotaci. Pro komunistické myšlenky bylo důležité získat nejen proletariát a rolnictvo, jako utlačované třídy, ale také ženské zastoupení ve společnosti.²⁶

Obrázek 7 - Petrohrad 8. března, fotografie počátku 20. století

Zdroj: <http://www.rewizor.ru/literature/reviews/8-marta-istoriya-prazdnika/>

V prvních letech sovětského Ruska²⁷ až do doby Občanské války v Rusku²⁸ a zahraničních intervencí nebyl Mezinárodní den žen oslavován. V roce 1921 na druhé komunistické konferenci žen bylo rozhodnuto oslavit svátek MDŽ na památku stávkových žen v Petrohradě v roce 1917, která byla počátkem únorové revoluce. Oslavy MDŽ se postupně staly nedílnou součástí sovětské stranické práce mezi ženami, které se týkaly především jejich industrializace a modernizace sovětského průmyslu. Původní význam svátku, vyjadřující solidaritu žen ustoupil do pozadí. Sovětská žena se stala „novým typem člověka“,

²⁶ ХАМИДУЛЛИН, Б.Р. МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖЕНСКИЙ ДЕНЬ КАК ИНСТРУМЕНТ ИДЕОЛОГИЧЕСКОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ НА МАССЫ (ИЗ ОПЫТА 1920-Х ГОДОВ) [online]. Казань, 2019, 178-180 s. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=42498213>

²⁷ RSFSR, založení 7. 11. 1917

²⁸ Ruská občanská válka, 7. 11. 1917 – 25. 10. 1922

symbolem hrdosti, změnila se v aktivní budovatelku komunismu a začala zvládat i mužské činnosti (věda, sport, ekonomika). Postupně byla žena zařazena do všech oblastí života, zvládala mužské profese, vykazovala vysoce kvalitní výsledky v profesionální činnosti. V nových městech SSSR, kde se průmysl aktivně rozvíjel, byla nutná mobilizace všech lidských a materiálních zdrojů. Důležité bylo vykompenzovat nedostatek pracovních sil a současně využívat místní zdroje zavedením práce žen, lepší využívání mechanismů v pracovní disciplíně. Typickým příkladem toho, je město Magnitogorsk²⁹, kde se „staraly“ o ženskou populaci, aby mohly ženy zapojit do výroby.³⁰ Dekretem prezidia Nejvyššího sovětu SSSR³¹ ze dne 8. května 1965, tedy v předvečer 20. výročí Vítězství Velké vlastenecké války byl 8. březen (MDŽ) prohlášen v SSSR za nepracující den na počest vynikajících služeb sovětských žen v komunismu, na obranu vlasti během Velké vlastenecké války, a jejich hrdinství a odhodlání. Důležitost postavení žen se dostala tak moc do popředí, že docházelo k utlačování role mužů. Od poloviny 70. let. v SSSR byl „Den mužů“ oslavován neformálně.³²

Svátek, který se měl časově shodovat s 23. únorem, byl ustanoven v sovětských dobách jako Den vítězství Rudé armády nad německými jednotkami (1918). Tento svátek má svůj původ v porevolučním období, kdy „mladý ruský stát“ právě začínal svou formaci. Později, během Sovětského svazu, bylo toto datum nazýváno Dnem sovětské armády a námořnictva. Sovětský stát se rozpadl v roce 1991, ale vzpomínkový den stále existuje a v Rusku se slaví každý rok. Tento den má zvláštní význam pro každého, kdo si pamatuje jeho příběh a je vlastencem své vlasti. V roce 2002 Duma Ruské federace

²⁹ Město v Rusku, ležící na řece Ural; naleziště železa a magnetitu

³⁰ КУЛАНБАЕВА, Э.Р. *СТУДЕНТ И НАУКА (ГУМАНИТАРНЫЙ ЦИКЛ) - 2019: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖЕНСКИЙ ДЕНЬ КАК ИНСТРУМЕНТ ПРОПАГАНДЫ И АГИТАЦИИ В СССР В НАЧАЛЕ 1930-Х ГГ. (ПО МАТЕРИАЛАМ МАГНИТОГОРСКА* [online]. 2019, , 40 s. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://xn--c1ajfh2b7c.xn--p1ai/wp-content/uploads/2019/09/%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%A2-%D0%98-%D0%9D%D0%90%D0%A3%D0%9A%D0%90-%D0%93%D0%A3%D0%9C%D0%90%D0%9D%D0%98%D0%A2%D0%90%D0%A0%D0%9D%D0%AB%D0%99-%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B-2019.pdf>

³¹ Svaz sovětských socialistických republik, 1922-1991

³² КОЗЛОВА, Наталия Николаевна. *МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖЕНСКИЙ ДЕНЬ 8 МАРТА КАК ИНСТРУМЕНТ ФОРМИРОВАНИЯ СОВЕТСКОЙ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ* [online]. 2011 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/mezhdunarodnyy-zhenskiy-den-8-marta-kak-instrument-formirovaniya-sovetskoy-politicheskoy-kultury/viewer>

přejmenovala tento svátek na Den obránců vlasti, jehož cílem bylo ocenit „velká vítězství ruských zbraní“ a roli muže, válečníka, obránce a vítěze.³³

Můžeme tedy MDŽ, rusky "*8 марта*" a Den obránců vlasti (23. února) označit za genderové svátky. Den mužů se slaví 19. listopadu ve více než 80 zemích, včetně Spojeného království, i když nemá žádné formální uznání OSN. Důraz je kladen na zlepšení zdraví mužů a jejich moderní role v rodině. V Rusku je zvykem blahopřát mužům a chlapcům 23. února.

Ženský svátek byl jakýmsi nástrojem, dopadem sovětské moci na ženskou populaci a měl velký význam ve věcech motivace, pobídek pro pracovníky a kolektivní zemědělce. Primárním úkolem výkonných výborů a rad při organizování Mezinárodního dne komunistických žen samozřejmě nebylo vytvořit sváteční náladu, ale zvýšit průmyslovou a politickou aktivitu pracujících žen. Ve 30. letech 20. století se Rusko, přesněji Sovětský svaz přenesl na cestu industrializace, budování socialismu. Za těchto okolností se transformoval obraz ženy. Staletý životní styl se ale nezměnil tak rychle, jak si strana přála. Ženský svátek sehrál významnou roli při výchově pracovnic a družstevnic v duchu komunismu. Každoroční Mezinárodní den žen se stal dnem všeobecné agitace žen na „stavbu nové země“, stal se metodou ovlivňování ženských myslí a pouze částečně svátečním dnem.

³³ ВОРОНИНА, О. А. ЖЕНЩИНА В РОССИЙСКОМ ОБЩЕСТВЕ: ГЕНДЕРНАЯ ПОЛИТОЛОГИЯ, «ГЕНДЕРНЫЕ» ПРАЗДНИКИ: ТРАНСФОРМАЦИЯ СИМВОЛИЧЕСКИХ ЗНАЧЕНИЙ. Российский научный журнал № 3 [online]. Москва, Россия, 2017, , 3-13 s. [cit. 2021-6-29]. ISSN 2500-221X (online). Dostupné z: [http://ivanovo.ac.ru/upload/medialibrary/d4b/JRO_3\(84\)_2017.PDF](http://ivanovo.ac.ru/upload/medialibrary/d4b/JRO_3(84)_2017.PDF)

2 SOUČASNOST MDŽ (TEORETICKÁ ČÁST)

2.1 ÚROVEŇ POPULARITY MEZINÁRODNÍHO DNE ŽEN V RŮZNÝCH ZEMÍCH SVĚTA

Mezinárodní den žen se slaví v mnoha státech, které jsou součástí OSN. V některých je tento den státním svátkem a dnem volna. Po rozpadu Sovětského svazu zůstal 8. březen na seznamu státních svátků Ruské federace v souladu s článkem 112 zákoníku práce Ruské federace ze dne 30. prosince 2001.

Tento svátek se tedy netýkal pouze „odvážných“ žen, ale právě pokročilých průkopnic, které dělají něco nového, bojují za lepší podmínky ve společnosti. Je proto přirozené, že v době, kdy to bylo historicky a politicky nezbytné byl kladen na toto téma kladen větší důraz. Když si žena byla absolutně jistá svými právy a otevřely se jí všechny cesty, důraz na svátek se přesunul do formátu, který nyní vidíme, tedy čistě genderově ženský. Zároveň však v mnoha zemích světa má Mezinárodní den žen stále tuto barvu.

Svět byl svědkem významné změny a posunu postojů v myšlenkách žen i společnosti za rovnost a emancipaci žen. Mnoho z mladší generace může mít pocit, že „všechny bitvy žen byly vyhrány“, zatímco mnoho feministek ze 70. let zná příliš dobře dlouhověkost a zakořeněnou složitost patriarchy. S větším počtem žen v zasedací místnosti, větší rovností v zákonných právech a zvýšeným kritickým množstvím viditelnosti žen jako působivých vzorů v každém aspektu života by si někdo mohl myslet, že ženy získaly skutečnou rovnost. Nešťastnou skutečností je, že ženám se stále nedostává takové pocty, jako mužům. Ženy stále nejsou zastoupeny ve stejném počtu například v politice, nebo celosvětově ve vzdělávání. Byla však učiněna velká vylepšení. Dívky dnes mohou studovat na univerzitě, pracovat, podnikat, mít rodinu, vstoupit do politiky a mnoho dalších. Ženy mají dnes mnoho možností než před sto lety. Svět tak každý rok inspiruje ženy a oslavuje jejich úspěchy. MDŽ je oficiální svátek v mnoha zemích včetně **Afghánistánu, Arménie, Ázerbájdžánu, Běloruska, Burkiny Faso, Kambodže, Číny (pouze pro ženy), Kuby, Gruzie, Guineje-Bissau, Eritreje, Kazachstánu, Kyrgyzstánu, Laosu, Madagaskaru (pouze pro ženy), Moldavska, Mongolska, Černé Hory, Nepálu (pouze pro ženy), Ruska, Tádžikistánu, Turkmenistánu, Ugandy, Ukrajiny, Uzbekistánu, Vietnamu a Zambie**. Podle tradice muži ctí své matky, manželky, přítelkyně, kolegyně atd. Obdarovávají je květinami

a dárky. V některých zemích má MDŽ rovnocenný status jako Den matek, kdy děti dávají svým maminkám a babičkám malé dárky, květiny.³⁴

V **Tádžikistánu** se z iniciativy prezidenta země od roku 2009 tento svátek nazývá Dnem matek. V **Turkmenistánu** nebyl Mezinárodní den žen slaven až do roku 2008. Svátek žen byl odložen na 21. března (den jarní rovnodennosti), společně s Navruzem (národním jarním svátkem), a byl nazýván Národním dnem jara a dnem žen. V lednu 2008 prezident Turkmenistánu změnil zákoník práce a vrátil svátek Turkmenistánu 8. března. Gruzie také slaví Mezinárodní den žen 8. března a Den matek 3. března. Den matek byl založen v roce 1991 a měl nahradit 8. března, ale oba svátky se slaví dodnes. V **Lotyšsku** přestal být 8. březen dnem volna v roce 1991 poté, co republika opustila SSSR. V dubnu 2007 přijal parlament novelu zákona o svátcích, podle níž se Mezinárodní den žen stal oficiálně oslavovaným svátkem v Lotyšsku, ale není dnem volna. Mezinárodní den žen je státním svátkem a víkendem v několika dalších zemích: **v Angole, v Guineji-Bissau, v Zambii, v Kambodži, v Keni, v Severní Koreji, na Madagaskaru, v Mongolsku, v Ugandě a v Eritreji.** V **Laosu** je tento den nepracovním dnem pouze pro ženy.³⁵ V **Itálii** sice není MDŽ státním svátkem, ženy však od mužů dostávají typickou květinu mimózu. Zajímavostí je, že již v roce 1946 feministky v Itálii vybraly květ mimózy za symbol ženské síly, citlivosti a oddanosti.³⁶ Itálie každý rok obdarovává ženy nějakým zajímavým dárkem (například volným vstupem na různé kulturní památky v Itálii). MDŽ se v **Argentině** začal slavit již od 20. st. Ženy jsou obdarovávány květinami a dárky. Pro ženy je tento den důvodem vyjít do ulic a protestovat, prosazovat více svá práva. Stejně tomu je tak i v **Nepálu**, kde ženy bojují za svá práva. Argentinky usilují o rovnocenné postavení, stejné platové ohodnocení, díky těmto protestům došlo například k legalizaci potratů v Argentině. Státním svátkem je MDŽ v **Číně** od roku 1949, ženy dostávají půldenní volno od svých zaměstnavatelů, jen málo žen však tento bonus využije. Na rozdíl od ostatních zemí **Saudská Arábie** slaví MDŽ mezi 1. a 3. únorem. V tyto dny se probíhají diskuze, kde jsou hlavním tématem ženská práva,

³⁴ *International Women's Day* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z:

<https://www.internationalwomensday.com/Activity/15586/The-history-of-IWD>

³⁵ *Международный женский день* [online]. 2015, 02.03.2020 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z:

<https://ria.ru/20150308/1051300881.html?rubric=archive>

³⁶ *MEZINÁRODNÍ DEN ŽEN A TRADICE TOHOTO SVÁTKU* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z:

<https://www.flora-online.cz/ru/o-tsvetakh/mezinarodni-den-zen-a-tradice-svatku>

neboť stále v Saudské Arábii mají ženy stále omezená práva.³⁷ V **Berlíně**, hlavním městě Německa, a zároveň spolkové zemi si MDŽ odhlasovali jako nový svátek roku 2019. Tento den je dnem pracovního klidu a oficiálním svátkem pro muže i ženy. Důvodem přijetí tohoto svátku je také i počet svátků, ku příkladu Bavorsko má více svátků než samotný Berlín.³⁸

V **USA** se ani tento svátek neobejde bez festivalů, pochodů, protestů. Ženy tak chtějí poukázat na sociální a ekonomický vliv v zemi, a na to, jaký ony mají vliv ve společnosti.

V novém tisíciletí došlo ve většině zemí k oslavám Mezinárodního dne žen. Svět se posunul dál, ženám se dostává více možnostem a pozornosti, v mnoha sférách není feminismus populárním tématem. I přesto v některých zemích ženy v tento den vyjdou do ulic a upozorňují na své postavení ve společnosti a na to, že by se jim mělo dostat rovnocenného postavení. Co je ale potřeba, je dát MDŽ respekt, který si zaslouží, a zvýšit povědomí o tomto svátku ve společnosti.

2.2 SLAVENÍ MDŽ V SOUČASNÉM RUSKU

Mezinárodní den žen, hovorově „8 марта“ se v Rusku slaví jak v práci, tak i doma. Oficiálně je tento den státním svátkem a dnem volna. Muži srdečně blahopřejí ženám, dávají jim květiny, dárky. Zajímavé také je, že v Rusku si ženy k MDŽ přejí navzájem. Ve školkách a školkách se blahopřeje učitelkám a dívkám. „8 марта“ je první jarní svátek, ženy tak především dostávají květiny jara (narcisy, tulipány, mimózy). Na ulicích v Rusku je v tento den mnoho stánků s květinami, ženám se přeje i v obchodech. Symbolem tohoto dne byla mimóza, symbolizují v mnoha zemích nástup jara. Tradice dávání mimózy 8. března přišla do Ruska z Evropy (Itálie). Tato rostlina vydrží až -10 °C. V Rusku se mimóza nazývá Stříbrná akácie. Skutečná mimóza je stálezelený keř původem z Austrálie, který zbožňuje teplé a vlhké klima jižní polokoule. Na počátku 19. století byla přivezena do Ruska, kde úspěšně zakořenila na Kavkaze, Abcházii a Soči. Rostlina kvete od ledna do března

³⁷ RYBÁŘOVÁ, Alžběta. *MDŽ: Jak tento svátek slaví v různých zemích světa?: Jiný kraj, jiné oslavy MDŽ*. [online]. 8. 03. 2020 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.marianne.cz/zivotni-styl/mdz-jak-tento-svatek-slavi-v-ruznych-zemich-sveta>

³⁸ POLÁK, Pavel. *Volno pro muže i ženy. Berlín si na mezinárodní den žen odhlasoval nový svátek* [online]. 8. března 2019 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/mezinarodni-den-zen-berlin-nemecko-reportaz-prava-demonstrace_1903081020_och

(v závislosti na klimatu).³⁹ V tento den je mnoho televizních a rozhlasových vysílání, koncertů a večerů věnováno právě MDŽ.⁴⁰ Zároveň MDŽ v Rusku již dávno přestal být dnem boje žen proti diskriminaci, a stal se jen svátkem všech žen, kdy můžete blahopřát nejen matce nebo milované osobě, ale také své dceři, kolegyni v práci, prostě všem ženám.

Obrázek 8 - Blahopřání s obrázkem mimózy

Zdroj: http://ekta-electric.ruelta.ru/novosti_kompanii/s_prazdnikom_vesny_i_krasoty/

³⁹ Почему на 8 марта дарят мимозы? [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://zen.yandex.ru/media/id/5f894d4fb7931a7c2463d198/pochemu-na-8-marta-dariat-mimozy-603c725d82fc21754de068e1>

⁴⁰ Международный женский день [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://ls.pushkininstitute.ru/lsslovar/index.php?title=%D0%9C%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D1%83%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C/C1-C2

3 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část bakalářské práce se zabývá vyhodnocením dotazníkového šetření v obou jazycích. Tento dotazník vznikl za účelem zjistit, jak je pro respondenty Mezinárodní den žen významným svátkem, zda vědí o vzniku svátku, jestli ho považují za politický svátek a popřípadě, jestli mu dávají nějaký význam. Cíle bylo také zjistit, zda se význam svátku odlišuje mezi Čechy a ruskými mluvícími respondenty.

3.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření probíhalo online pomocí platformy Formuláře Google. Elektronická podoba dotazníku byla určena pro širokou veřejnost a rozeslána rodinným příslušníkům, přátelům, vyučujícím ruského jazyka, a také do skupin na sociálních sítích. Dotazník je zpracován v ruském i českém jazyce. Je rozdělen na dvě části, ta první obsahuje 12 otázek a následuje rozdělení do sekce (muž/žena), a dále 6 otázek pro muže a ženy. Otázky jsou jak otevřené, tak i uzavřené. U uzavřených otázek jsem využila možnosti výběrových, výčtových, dichotomických, ale i trichotomických otázek. Důvodem, proč jsem dotazník dále rozdělila do sekcí je ten, že mě zajímá pohled žen i mužů na tento svátek, a jaký k němu mají vztah Češi, Rusové, Ukrajinci a další národnosti. Otázky jsou stejné pro oba dotazníky, jsou tedy pouze přeloženy do ruštiny. Česká podoba dotazníku obsahuje 91 odpovědí a ruská 120. Pro následnou analýzu a ukázkou odpovědí respondentů jsem zvolila sloupcové grafy a kruhové diagramy, díky kterým jsou odpovědi přehledné a zobrazeny procentuálním zastoupením.

3.2 SPOLEČNÁ ČÁST DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Tato část obsahuje 12 společných otázek, které jsou jak otevřené, tak uzavřené, dále i výběr z několika možností.

- **otázka č. 1**

Co se Vám vybaví, když se mluví o MDŽ? / Что первым приходит Вам на ум, когда Вы слышите "Международный женский день"?

Tato otázka byla otevřená a položena jako první záměrně, zajímalo mě, s čím mají respondenti svátek spojený a co je jim jako první vybaví, když se mluví o tomto svátku. Odpovědi u dotazníku v českém jazyce byly převážně ve spojitosti s květinami, karafiáty,

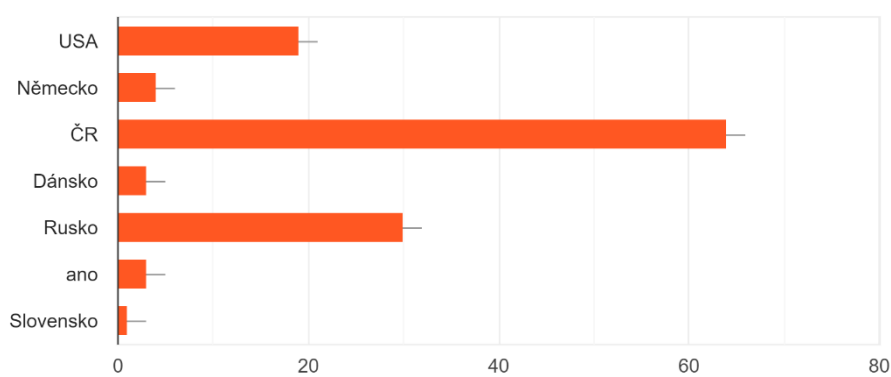
radostí, svátek a oslava žen, spojitost s dřívějším režimem, komunismem. Pojmy jako květiny, svátek a oslava žen se objevily i u dotazníku v ruském jazyce, dále ale také roční období (jaro) a dárky, které ženy dostávají v tento den. Na rozdíl od dotazníku v češtině zde nevidíme žádnou spojitost s politikou, ani komunismem.

- **otázka č. 2**

Graf 1 - Vyhodnocení otázky č. 2

S jakou zemí máte spojený tento svátek?

91 odpovědí

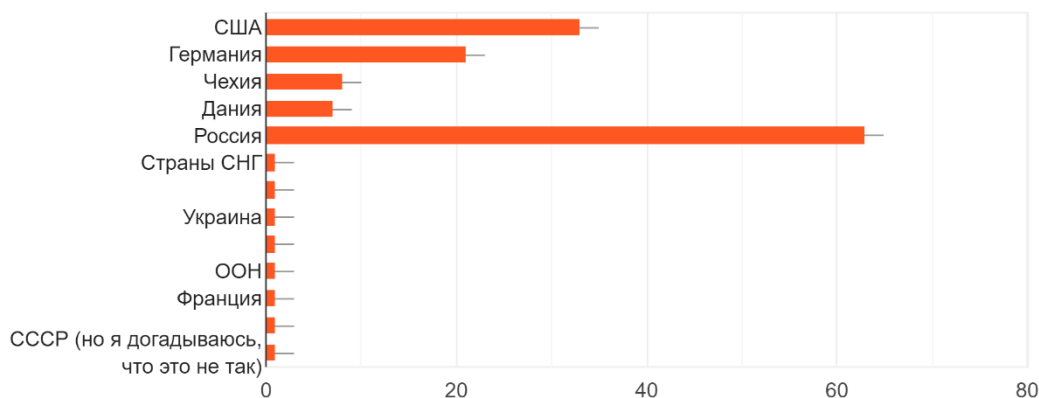

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

Graf 2 - Vyhodnocení otázky č. 2

С какой страной Вы связываете происхождение этого праздника?

120 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

U této otázky bylo zajímavé pozorovat odlišné odpovědi respondentů. Postupem vyhodnocování dotazníku jsem si uvědomila, že v češtině není stejně položena otázka jako v ruštině, proto možná i respondenti odpověděli jinak, než jsem očekávala. U dotazníku v českém jazyce se totiž respondentů neptám na původ svátku, ale s jakou zemí mají svátek spojený. U obou výsledků této otázky ale můžeme pozorovat, že původ svátku není příliš znám v žádné zemi, neboť více než 70 % respondentů v obou dotaznících má spojený tento svátek buď s Českou republikou (verze v češtině), Ruská federace (verze v ruštině). Bohužel i při doplňujících možnostech, které jsem respondentům nabídla můžeme u Grafu č.1 zahlédnout 3 odpovědi „ano“, kde si tuto odpověď nedokáži vyhodnotit.

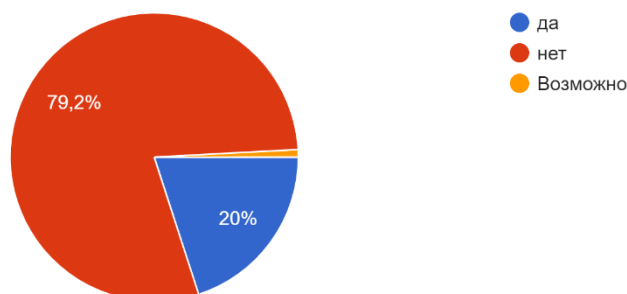
- **otázka č. 3**

Třetí otázka zněla: „Se kterými významnými ženami je podle Vás tento svátek spojen?“ / „С какими известными женщинами ассоциируется у Вас этот праздник?“. Na otázku položenou v češtině odpovědělo 88 respondentů, zde respondenti mohli vybrat z nabídky jmen, popřípadě doplnit významné ženy dle svého uvážení. Nejvíce zde byla zastoupena Milada Horáková (34, 1 %), následně Klára Zetkinová (26, 1 %) a o třetí pozici se dělí Rosa Luxemburgová a Madeleine Albrightová (17 %). U dotazníku v ruském jazyce dopadl výsledek takto: první byla Клара Цеткин (51, 7 %), dále Роза Люксембург (37, 5 %), a jako třetí Ангела Меркель (10 %).

- **otázka č. 4**

Graf 3 - Vyhodnocení otázky č. 4

Ассоциируется у Вас этот праздник с прежним режимом, с коммунизмом?
120 odpovědí

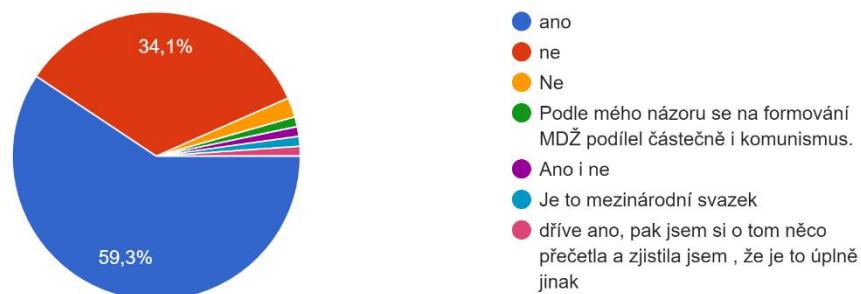

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

Graf 4 - Vyhodnocení otázky č. 4

Máte tento svátek spojený s dřívějším režimem, komunismem?

91 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

U čtvrté otázky můžeme sledovat, jak u Čechů má více jak 59 % respondentů spojitost MDŽ s komunismem, naopak u druhého dotazníku jde vidět, že tato spojitost je minimální a je zastoupena pouze 20 %.

- **otázka č. 5**

Pátá otázka zněla: „*При́jde Вам tento свá́тек jako ко́мерчни́?*“ / „*Воспри́нимае́те Вы э́тот пра́здник как ко́ммерче́скии?*“ V obou dotaznících převažovalo více jak 70 % odpovědí že ne.

- **otázka č. 6**

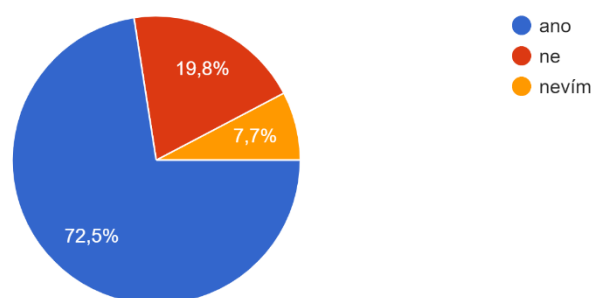
„*S jaký́mi kvě́tinami má́te tento svá́tek spojéný?*“ / „*С ка́кими це́ветами а́ссоцируе́тся у Ва́с э́тот пра́здник?*“

Češi mají tento svátek spojený nejvíce s karafiáty, růžemi, tulipány. U respondentů tázaných v ruštině, převažovaly především květiny jara: mimózy, tulipány, růže, chryzantémy, fialky, heřmánek. Zajímavé bylo, že i více jak polovina respondentů odpovídala na otázku položenou v ruském jazyce ne druhem květiny, ale barvami. Nejčastěji zde zazněla žlutá, červená a fialová barva.

- otázka č. 7

Graf 5 - Vyhodnocení otázky č. 7

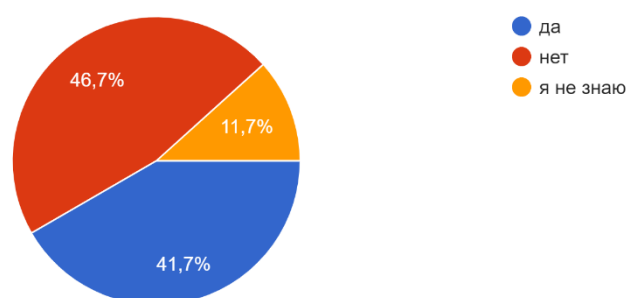
Změnila se podle Vás významnost MDŽ v průběhu let?
91 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

Graf 6 - Vyhodnocení otázky č. 7

Как Вы думаете, изменилось ли значение Международного женского дня за последние годы?
120 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

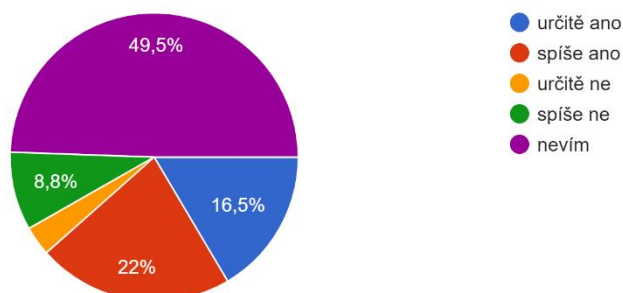
Tato sedmá otázka ukázala na to, jak se v průběhu let tento svátek velmi změnil, a to především v České republice, kdy měl silný vliv díky komunismu. Komunisté, především oni dokázali tento svátek propagandisticky využít a poznamenat jeho pověst, hlavně hesly o budovatelkách socialismu a oslavě ženství.

Oslavy MDŽ se v Česku za socialismu odehrávaly jako lidové slavnosti spojené s popíjením alkoholu, obdarováním žen karafiáty a bonboniériami. Československá televize vysílala zábavní pořady, v podnicích se konaly velkolepé oslavy. Po roce 1989 vymizel u nás tento svátek z kalendářů. V roce 2004 se vrátil jako významný den. Žádného velkého „boomu“ se ale nedočkal. Slaví se spíše v rodinných kruzích, muži ženám popřejí a předají květiny.

- **otázka č. 8**

Graf 7 - Vyhodnocení otázky č. 8

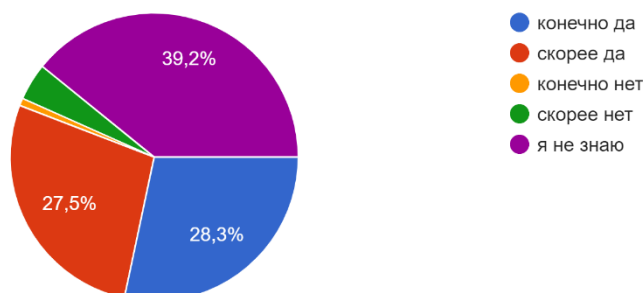
Je podle Vás dána větší pozornost tomuto svátku v Rusku než v ČR?
91 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

Graf 8 - Vyhodnocení otázky č. 8

Как Вы думаете, этому празднику в России уделяется больше внимания, чем в Чехии?
120 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

Osmá otázka poukázala na to, jak málo víme, jak se MDŽ slaví v ostatních zemích a většina respondentů odpověděla že neví, či spíše ano. Proběhlo zde využití výběrových otázek.

- **otázka č. 9**

„Uřednostňujete svátek MDŽ před svátkem DEN MATEK?“ / Предпочитаете ли Вы Международный женский день празднику День матери?

78 % respondentů tázaných v češtině odpovědělo že neupřednostňují, v ruské podobě dotazníku 54, 2 % respondentů odpovědělo také ne.

MDŽ, který se slaví 8. března je v několika zemích spojen se svátkem Den matek, jako je například Rusko, Bělorusko. Den matek je v Rusku poměrně nový svátek, který se již dříve snažil o své prosazení a uznání. V roce 1915 se uskutečnil první pokus o založení tohoto svátku v Rusku. Později v SSSR, kdy iniciátorkou pro vznik svátku byla učitelka Elmira Husaynová, ta tento svátek Den matek pořádala 30. října 1988 v jedné ze škol v Baku. V 90. letech se tato myšlenka svátku opět vrátila. Iniciativa za zavedení tohoto svátku, který se slaví v Ruské federaci od roku 1988 patří Alevtině Aparině, člence Státní dumy Ruské federace, a zároveň člence Výboru pro ženy, rodinu a mládež. Ruský Den matek se slaví poslední listopadovou nedělí, a pro tento rok vychází datum 28. listopadu 2021, v ČR se tento svátek slaví druhou květnovou nedělí, v tomto roce datum vyšlo na 9. května 2021.⁴¹

- **otázka č. 10**

„Odkud pocházíte (ČR,...)?“ / „Из какой Вы страны?“

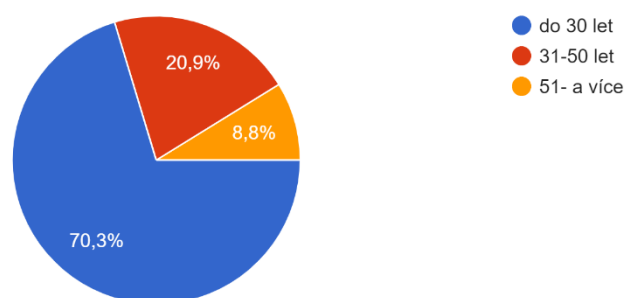
Dotazník v ruském jazyce: zde bylo více jak 60 % respondentů z Ruska, dále z Ukrajiny, Běloruska, Uzbekistánu. Významný rozdíl v odpovědích nebyl zaznamenán.

⁴¹ СВЕТАЧЕВА, Ульяна. *День матери 2021 в России и мире: история и традиции праздника* [online]. [cit. 2021-6-12]. Dostupné z: <https://www.kp.ru/putevoditel/kalendar-prazdnikov/den-materi/>

- otázka č. 11

Graf 9 - Vyhodnocení otázky č. 11

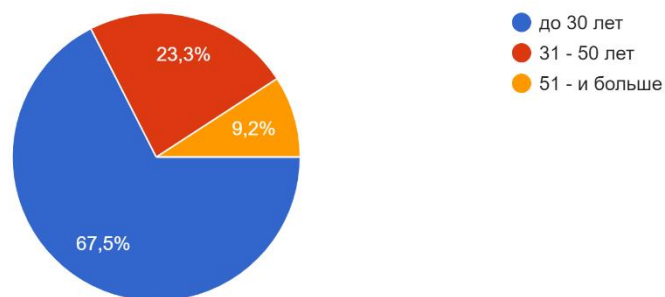
Váš věk
91 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

Graf 10 - Vyhodnocení otázky č. 11

Ваш возраст
120 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování, 2021

V obou případech nadměrná většina tázaných byla ve věku do 30 let, a i v následujících věkových kategoriích vidíme podobné zastoupení mužů i žen. Rozdíl odpovědí ve straších věkových kategoriích se nějak výrazně neliší. Spíše zde stojí zmínit to, jak se osobní vzpomínky na minulé události předávají nové generacím viz otázka č.7. u Českých respondentů.

- **otázka č. 12**

Pohlaví / Пол

Zastoupení mužů a žen se v dotaznících lišilo. Česká podoba dotazníku obsahovala 72,5% zastoupení žen, dotazník v ruském jazyce byl poměrně vyrovnaný: mužů 52, 5 % a žen 47, 5 %.

3.3 MDŽ Z POHLEDU ŽEN

Šest stejných otázek, odpovědi se ale u některých otázek liší, už jen z důvodu že Češi tomuto svátku nedávají takový význam jako například v Rusku či na Ukrajině.

1) *„Je pro Vás jako ženu tento svátek důležitý?“ / „Важен ли этот праздник для Вас как для женщины?“*

33 dotázaných žen (50 %) odpovědělo že není, 33 (45,5 %) že ano. Oproti tomu ženy, které byly tázány v ruském jazyce odpověděly 84,2 % ano a 15, 8 % ne.

2) *„Vážíte si toho, že kdysi šly ženy bojovat za svá práva a postavení ve společnosti?“ / „Цените ли Вы, что женщины когда-то шли бороться за свои права и положение в обществе?“*

Každá žena odpověděla že ano, ale přitom předchozí otázka vede tedy k zamyšlení. U otázky položené v ruském jazyce byly všechny odpovědi „да“ a „конечно“.

3) *„Slavíte tento svátek a popřípadě s kým?“ / „Отмечаете ли Вы этот праздник? Если да, то с кем?“*

Většinou ženy slaví s partnerem, manželem, rodinou (maminky, babičky), přáteli, ale více jak 20 % českých žen neslaví vůbec MDŽ.

4) *„Pokud slavíte, napište, jaké dárky dostáváte a jak tento den oslavujete.“ / „Если праздник отмечаете, то каким образом и какие подарки получаете?“*

Ženy jsou obdarovávány květinami, čokoládou, kosmetikou, dostávají blahopřání od mužů, polibek. Nesmí také chybět sklenka vína, dobrá večeře, nebo oběd.

- 5) „Jaká blahopřání dostáváte k MDŽ? (popřípadě napište, které jste naposledy dostala).“ / „Напишите, пожалуйста, примерный текст поздравления с этим праздником.“

Ženy v ČR nejčastěji dostávají SMS či blahopřání, bohužel žádný příklad blahopřání ženy nezaznamenaly.

Pro ukázkou jsem vybrala tři blahopřání, které ženy zaznamenaly v dotazníku, v ruštině:

„Дорогая моя! Поздравляю тебя с праздником весны и счастья, с 8 Марта! От всего сердца желаю тебе яркого солнышка над головой, кучу весенних цветов под ногами, много денег в кармане и сильную, ласковую руку сердечного друга на плече. Здоровья, счастья и успехов во всем! Твоя Л.“

„Дорогая мамочка! Поздравляю тебя с 8 Марта - нашим женским днём! Спасибо тебе за твою заботу о нас, за твою любовь и тепло, которое ты всегда даришь, за твоё золотое сердечко. Счастья тебе, здоровья и весеннего настроения, радости и любви!“

„Поздравляю тебя с этим прекрасным днём! Желаю настоящего женского счастья и крепкого здоровья! Море любви! Успехов во всех делах! Пусть мечты скорее исполняются!“

- 6) „Jaký máte postoj k tomuto svátku?“ / „Как Вы относитесь к этому празднику?“

Nejčastější odpovědi byly kladně, pozitivně, neutrálně, nebo že svátek mají opravdu rády a je potřeba si připomínat význam tohoto svátku.

3.4 MDŽ Z POHLEDU MUŽŮ

Opět položeno šest otázek, i zde se odpovědi mužů odlišovaly.

1. „Je podle Vás tento svátek pro ženy důležitý?“ / „Как Вы думаете, этот праздник важен для женщин?“

Respondenti v ruském jazyce, kterých bylo 63 odpověděli 87, 3 % ano, neví 11, 1 % a ne 1, 6 %. Oproti tomu respondentů Čechů bylo pouhých 25 a 50 % z nich odpovědělo ano, 24 % neví, a 24 % ne.

2. *„Vadí Vám, že je více upřednostňován mezinárodní den žen než Váš svátek (mezinárodní den mužů)?“ / „Вас не смущает, что Международный женский день более предпочтителен, чем Ваш праздник (Международный мужской день)?“*

V obou případech více jak polovina respondentů odpověděla že toto neřeší, nevadí jim to.

3. *„Slavíte tento svátek se svou přítelkyní, ženou, maminkou, ...?“ / „Вы отмечаете этот праздник со своей девушкой, женой, мамой...?“*

72 % Čechů slaví tento svátek a 88, 9 % respondentů v ruském dotazníku odpovědělo také ano.

4. *„Pokud slavíte tento den, jakými dárky ženy obdarováváte?“ / „Если Вы празднуете этот день, какие подарки вы дарите женщинам?“*

Nejvíce muži obdarovávají ženy květinami, čokoládou, šperky, nebo posílají blahopřání.

5. *„Píšete nebo posíláte ženám blahopřání k MDŽ? (pokud ano, napište přání, které jste naposledy ženě napsali)“ / „Напишите, пожалуйста, примерный текст поздравления с этим праздником.“*

Vybrané odpovědi z dotazníkového šetření, ani zde nebyl uveden příklad blahopřání v češtině.

„С 8 Марта! Пускай улыбка всегда будет на лице, глаза сияют от счастья, в душе цветет весна, а в сердце живет любовь!“

„От всего сердца поздравляю с международным женским днем, желаю искренних эмоций, новых побед в начинаниях и всего самого светлого!“

„Милые леди, теперь я понял: Вы призываете к нам Весну, излучая тепло своими сердцами, глазами, всем своим прекрасно—воздушным обликом. И Весна приходит женской изящной поступью, пробуждая и обновляя жизнь! Спасибо Вам, мои нежные, излучающие флюиды первоцветов и любви.“

„Дорогие девушки, с вашим днём оставайтесь такими же красивыми и дарите мужскому полу вашу любовь, тепло и доброту.“

6. *„Jaký máte postoj k tomuto svátku?“ / „Как Вы относитесь к этому празднику?“*

Nejčastěji zde zazněla odpověď že kladný, pozitivní, neutrální, v některých případech názor, že to berou muži jako povinnost, nebo i že jsou rádi že tento svátek slavíme.

3.5 VÝSLEDEK DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření nám přineslo mnoho zjištění, kupříkladu že původ svátku Mezinárodního dne žen není tak známý ani v jedné zemi, nebo že se tento svátek slaví více v Rusku, na Ukrajině a dalších zemích, ze kterých respondenti pocházeli než v České republice. Více jak 50 % českých respondentů odpovědělo, že mají tento svátek spojený s komunismem a možná to je i důvod, proč se v České republice tomuto svátku nedostává takové pozornosti. Důležité je také zmínit věk respondentů, neboť v obou dotaznících je více jak 67 % respondentů ve věku do 30 let, můžeme tedy sledovat názory mladší generace na tento svátek. Když bych měla porovnat výsledky žen, které odpovídaly v dotazníku, zmínila bych otázku č. 1 a č. 5, jelikož zde se odpovědi žen lišily. U otázky č. 1 můžeme sledovat, že pro české ženy není tento svátek tak významný jak pro Rusky, Ukrajinky a u otázky č. 5 si zase můžeme povšimnout, že v Rusku, nebo na Ukrajině si ženy přejí navzájem k svátku, což není typické pro Češky. Odpovědi mužů byly vesměs podobné, muži slaví tento svátek se svými partnerkami, ženami, obdarovávají je květinami, šperky či čokoládou.

ZÁVĚR

Má bakalářská práce se věnuje svátku „Mezinárodní den žen“. Jak jsem už zmínila v samotném úvodu, práce se dělí na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části práce se zabývám historií a současností svátku MDŽ, proč a kdy tento svátek vznikl, kdo stojí za jeho vznikem, jaké osobnosti jsou s MDŽ spojovány, jakou má historii MDŽ v Rusku, tyto body popisují v první kapitole práce. Ve druhé kapitole bylo zajímavé pozorovat v kolika státech se MDŽ slaví, například tato informace byla pro mě značným překvapením. Za zmínku také stojí část, druhá podkapitola, ve které jsem se snažila poukázat, jak probíhají oslavy MDŽ v současném Rusku.

Teoretická část mi přinesla mnoho nových informací a zjištění o tomto svátku, o kterých jsem do té doby neměla žádné tušení. Překvapující pro mě především bylo, že i v Rusku byl tento svátek politicky „využit“, na jeho tvorbě se podílely ženy, především komunistky viz Klára Zetkinová, Rosa Luxemburgová či Alexandra Kollontaiová.

Cílem bakalářské práce bylo také sestavení dotazníku a jeho následná analýza.

V praktické, především hlavní části bakalářské práce analyzuji výsledky dotazníkové šetření obou dotazníků. V průběhu vytváření dotazníku bylo rozhodnuto změnit způsob pojetí tohoto šetření a s pomocí vytvoření dvou verzí, tedy ruské a české podoby dotazníku rozeslat dotazník více respondentům, ale také docílit odlišného chápání a znalostí o tomto svátku mezi Čechy a respondenty z ruskymluvivších zemí (v dotazníku bylo více jak 60 % respondentů z Ruska, dále Ukrajiny, Běloruska či Uzbekistánu, odpovědi respondentů se však nějak v dotazníkovém šetření nelišily).

Zde bych se chtěla vrátit ke třem hypotézám, které jsem stanovila ve svém úvodu bakalářské práce:

Oblíbenost a oslavy svátku MDŽ v Rusku a ČR liší.

Co se současných oslav tak rozhodně ano. V Čechách dle mého názoru, ale i také z výsledků dotazníkového šetření začal svátek upadat a nedostává se mu takové pozornosti. Hlavním důvodem je také to, že mnoho respondentů považuje tento svátek za komunistický, nebo tak je pro mladší generaci zastoupenou nejvíce v dotazníku znám. V Rusku probíhají oslavy

MDŽ již den, nebo dva předem, ale především tento den je dnem volna. V Rusku se tomuto svátku dostává více pozornosti než v ČR a je více oslavován. Hypotéza se potvrdila.

S touto hypotézou se pojí i následná hypotéza:

Blahopřání k svátku v obou zemích pobíhá stejným způsobem.

Jelikož jsem Češka a nikdy jsem od žádného muže blahopřání k MDŽ nedostala, nepřekvapilo mě ani tedy to, že v dotazníku, kde pokládám tuto otázku „*Píšete nebo posíláte ženám blahopřání k MDŽ? (pokud ano, napište přání, které jste naposledy ženě napsali)*“ jsem se odpovědí od mužů nedočkala. Češi spíše obdarovávají své drahé polovičky květinami, čokoládou, nebo nějakým šperkem.

Co však bylo dalším zajímavým zjištěním, že v Rusku si ženy k MDŽ přejí navzájem, blahopřání buďto od žen, nebo mužů jsou psána „od srdce“ a podle mě potěší každou ženu a zpříjemní jí den.

Můžeme tedy stanovit, že tato hypotéza se nepotvrdila a blahopřání k svátku probíhá odlišným způsobem.

V ČR je MDŽ považován za politický svátek.

Ačkoliv nám teoretická část poukázala na to, jakou roli tento svátek sehrál v průběhu 20. století v Rusku, bylo zajímavé pozorovat že pro Rusy, není tento svátek vůbec politický. Snad jen pouze pár procent respondentů odpovědělo že ano, což se u Čechů nedá říci, neboť již při první položené otázce v dotazníku „*Co se Vám vybaví, když se mluví o MDŽ?*“ můžeme zpozorovat spojitost s politickou ideologií, komunismem. Velké procento Čechů opovědělo že mají právě s komunismem tento svátek spojený, a tato hypotéza se potvrdila.

Práce obsahuje grafy, obrázky a v příloze jsou uvedeny obě verze dotazníkového šetření.

Na základě studia internetových zdrojů a výsledků dotazníkového šetření můžeme dojít k několika závěrům.

Mezinárodní den žen, tento svátek „ušel významný kus cesty“, oslavuje se již přes století. Ženy si tak každoročně připomínají svou významnou roli a postavení ve společnosti, ale myslím si, že je také důležité mít v paměti, že bez protestů, demonstrací žen a organizací OSN bychom dnes takové možnosti a práva rozhodně neměly.

RESUMÉ

Cílem bakalářské práce je seznámit čtenáře s významným svátkem pro ženy, a to Mezinárodním dnem žen.

Bakalářská práce je rozdělena do tří kapitol a následně podkapitol.

První kapitola „PŮVOD SVÁTKU MDŽ“, kapitola, která zachycuje první významné roky boje za práva žen. V této kapitole se můžeme seznámit se jmény, se kterými je svátek spojován a také nahlédnout do historie MDŽ v Rusku.

Druhá kapitola „SOUČASNOST MDŽ“, zde uvádím příklad zemí, kde se Mezinárodní den žen oslavuje, kde je spojen se svátkem Dnem matek, a kde je uznán jako státní svátek. Také popisují MDŽ v současném Rusku, jak se tento svátek zde oslavuje.

Třetí kapitola „PRAKTICKÁ ČÁST“ je věnována dotazníku a jeho analýze. Dotazník je rozdělen na společnou část pro muže a ženy, následně jsou otázky pro obě pohlaví rozděleny. Otázky jsou stejné i pro respondenty odpovídající v ruském jazyce. Cílem bylo také zjistit jaké vědomosti mají respondenti o tomto svátku, s čím mají svátek spojený, jestli se podle nich změnil význam svátku za posledních pár let, jestli ho oslavují, a jestli je pro ženy významný. Následně došlo k porovnání obou dotazníků a vyvození závěru.

V příloze práce jsou k dispozici obě verze dotazníku.

РЕЗЮМЕ

Целью бакалаврской работы познакомить читателей с важным для женщин праздником "Международным женским днем", или просто "8 марта".

Бакалаврская работа состоит из трех глав и последующих подразделов.

Первая глава „ПРОИСХОЖДЕНИЕ ПРАЗДНИКА 8 МАРТА“, посвященная первым значительным годам борьбы за права женщин. В этой главе мы можем познакомиться с именами, с которыми связан праздник, а также заглянуть в историю праздника "8 марта" в России.

Вторая глава "СОВРЕМЕННОСТЬ ПРАЗДНИКА 8 МАРТА", это пример стран, где отмечается Международный женский день, где он связан с Днем матери и где он признан национальным праздником. Я также описываю "8 марта" в современной России, как здесь отмечают этот праздник сегодня.

Третья глава „ПРАКТИЧЕСКАЯ ЧАСТЬ“ посвящена анкете и ее анализу. Анкета делится на общий раздел для мужчин и женщин, затем вопросы делятся для обоих полов. Те же вопросы для респондентов, отвечающих на русском языке. Целью также было выяснить, что респонденты знают об этом празднике, что они связывают с ним, изменилось ли, по их мнению, значение праздника за последние несколько лет, отмечают ли они его и важно ли это. для женщин. Впоследствии две анкеты были сопоставлены и был сделан вывод.

Обе версии анкеты доступны в приложении.

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

Internetové zdroje:

1. https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD_den_%C5%BEen
2. <https://stuki-druki.com/authors/kollontay-alexandra.php>
3. *International Women's Day* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.internationalwomensday.com/Activity/15586/The-history-of-IWD>
4. *MEZINÁRODNÍ DEN ŽEN A TRADICE TOHOTO SVÁTKU* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.flora-online.cz/ru/o-tsvetakh/mezinarodni-den-zen-a-tradice-svatku>
5. POLÁK, Pavel. *Volno pro muže i ženy. Berlín si na mezinárodní den žen odhlasoval nový svátek* [online]. 8. března 2019 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/mezinarodni-den-zen-berlin-nemecko-reportaz-prava-demonstrace_1903081020_och
6. RYBÁŘOVÁ, Alžběta. *MDŽ: Jak tento svátek slaví v různých zemích světa?: Jiný kraj, jiné oslavy MDŽ.* [online]. 8. 03. 2020 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.marianne.cz/zivotni-styl/mdz-jak-tento-svatek-slavi-v-ruznych-zemich-sveta>
7. *United Nations: International Women's Day 8 March, History of the Day* [online]. [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/observances/womens-day/background>
8. *Ženský pochod na Versailles* [online]. [cit. 2021-6-17]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDensk%C3%BD_pochod_na_Versailles

Seznam literatury:

1. KAPLAN, Temma. On the socialist origins of International Women's Day. *Feminist Studies* 11, No. 1 [online]. 1985, 169 s. [cit. 2021-6-29]. Dostupné z: http://www.emancipatie.nl/_documenten/vvnl/doc/2006/KaplanSocialistOrigins.pdf

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

1. АНТОНОВ, Евгений. *Как в Петербурге появились суфражистки, почему феминизм XIX века был элитарным и кто боролся за равноправие в СССР. Рассказывает историк феминизма* [online]. 8 МАРТА 2018 [cit. 2021-6-30]. Dostupné z: <https://paperpaper.ru/rus-fem/>
2. ВОРОНИНА, О. А. ЖЕНЩИНА В РОССИЙСКОМ ОБЩЕСТВЕ: ГЕНДЕРНАЯ ПОЛИТОЛОГИЯ, «ГЕНДЕРНЫЕ» ПРАЗДНИКИ: ТРАНСФОРМАЦИЯ СИМВОЛИЧЕСКИХ ЗНАЧЕНИЙ. Российский научный журнал № 3 [online]. Москва, Россия, 2017, 3-13 s. [cit. 2021-6-29]. ISSN 2500-221X (online). Dostupné z: [http://ivanovo.ac.ru/upload/medialibrary/d4b/JRO_3\(84\)_2017.PDF](http://ivanovo.ac.ru/upload/medialibrary/d4b/JRO_3(84)_2017.PDF)
3. ГОВРЯКОВ, Игорь. История праздника 8 марта в публицистике Александры Коллонтай. *МЕДИА альманах* [online]. факультета журналистики МГУ имени М.В. Ломоносова, № 5, 2014, , 86-87 s. [cit. 2021-6-29]. ISSN 1992-4631. Dostupné z: http://www.journ.msu.ru/downloads/2015/8_Govryakov.pdf
4. КОЗЛОВА, Наталия Николаевна. *МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖЕНСКИЙ ДЕНЬ 8 МАРТА КАК ИНСТРУМЕНТ ФОРМИРОВАНИЯ СОВЕТСКОЙ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ* [online]. 2011 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/mezhdunarodnyy-zhenskiy-den-8-marta-kak-instrument-formirovaniya-sovetskoj-politicheskoy-kultury/viewer>
5. КУЛАНБАЕВА, Э.Р. *СТУДЕНТ И НАУКА (ГУМАНИТАРНЫЙ ЦИКЛ) - 2019: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖЕНСКИЙ ДЕНЬ КАК ИНСТРУМЕНТ ПРОПАГАНДЫ И АГИТАЦИИ В СССР В НАЧАЛЕ 1930-Х ГГ. (ПО МАТЕРИАЛАМ МАГНИТОГОРСКА* [online]. 2019, 40 s. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://xn--c1ajfh2b7c.xn--p1ai/wp-content/uploads/2019/09/%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%A2-%D0%98-%D0%9D%D0%90%D0%A3%D0%9A%D0%90-%D0%93%D0%A3%D0%9C%D0%90%D0%9D%D0%98%D0%A2%D0%90%D0%A0%D0%9D%D0%AB%D0%99-%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B-2019.pdf>

ИНТЕРНЕТ-ИСТОЧНИКИ:

1. ГРИШАНОВА, Елизавета. *8 Марта: история праздника: Международный Женский день отмечают во многих странах. Это не просто "день весны и женственности", как принято сейчас считать* [online]. 7 марта 2019 23:51

- [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <http://www.rewizor.ru/literature/reviews/8-marta-istoriya-prazdnika/>
2. *Дипломат и секс-революционер. Первая советская феминистка Александра Коллонтай* [online]. 31 марта 2018, 16:00 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://life.ru/p/1103319>
 3. ИВАНОВ, Владимир. *Краткий курс истории. Клара Цеткин* [online]. 2018 [cit. 2021-6-22]. Dostupné z: <https://histrf.ru/read/articles/kratkii-kurs-istorii-klara-tsietkin>
 4. *История Международного женского дня* [online]. 8 МАР 2019, 08:40 [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://tass.ru/info/6196352>
 5. *Международный женский день* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: https://ls.pushkininstitute.ru/lsslovar/index.php?title=%D0%9C%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D1%83%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C/C1-C2
 6. *Международный женский день* [online]. 09:01 08.03.2015, 11:46 02.03.2020 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://ria.ru/20150308/1051300881.html?rubric=archive>
 7. *Международный женский день* [online]. 2015, 02.03.2020 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://ria.ru/20150308/1051300881.html?rubric=archive>
 8. *Почему на 8 марта дарят мимозы?* [online]. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://zen.yandex.ru/media/id/5f894d4fb7931a7c2463d198/pochemu-na-8-marta-dariat-mimozy-603c725d82fc21754de068e1>
 9. СВЕТАЧЕВА, Ульяна. *День матери 2021 в России и мире: история и традиции праздника* [online]. [cit. 2021-6-12]. Dostupné z: <https://www.kp.ru/putevoditel/kalendar-prazdnikov/den-materi/>
 10. СОЛОВЬЁВА, Екатерина. *Женская «революция». Что мы на самом деле отмечаем 8 марта?* [online]. 7. 3. 2018 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://histrf.ru/read/articles/zhienskaia-rievoliutsiia-cto-my-na-samom-dielie-otmiechaiem-8-marta>
 11. СУХАРНИКОВ, Евгений. *Краткий курс истории. Роза Люксембург* [online]. 2018 [cit. 2021-6-22]. Dostupné z: <https://histrf.ru/read/articles/kratkii-kurs-istorii-roza-liuksiemburgh>
 12. ХАМИДУЛЛИН, Б.Р. *МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖЕНСКИЙ ДЕНЬ КАК ИНСТРУМЕНТ ИДЕОЛОГИЧЕСКОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ НА МАССЫ (ИЗ ОПЫТА 1920-Х ГОДОВ)* [online]. Казань, 2019, 178-180 s. [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=42498213>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Plakát proti sufražetkám "Když ženy volí"	6
Obrázek 2 - Demonstrace v New Yorku	9
Obrázek 3 - Plakát ženského hnutí za volební práva žen, 8. března 1914.....	10
Obrázek 4 - Poštovní známka SSSR, 1957	13
Obrázek 5 - Klára Zetkinová (vlevo) a Rosa Luxemburgová (vpravo).....	14
Obrázek 6 - Alexandra Kollontaiová.....	15
Obrázek 7 - Petrohrad 8. března, fotografie počátku 20. století.....	17
Obrázek 8 - Blahopřání s obrázkem mimózy	23

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Vyhodnocení otázky č. 2.....	25
Graf 2 - Vyhodnocení otázky č. 2.....	25
Graf 3 - Vyhodnocení otázky č. 4.....	26
Graf 4 - Vyhodnocení otázky č. 4.....	27
Graf 5 - Vyhodnocení otázky č. 7.....	28
Graf 6 - Vyhodnocení otázky č. 7.....	28
Graf 7 - Vyhodnocení otázky č. 8.....	29
Graf 8 - Vyhodnocení otázky č. 8.....	29
Graf 9 - Vyhodnocení otázky č. 11.....	31
Graf 10 - Vyhodnocení otázky č. 11.....	31

PŘÍLOHY

I. DOTAZNÍK MDŽ

- **Co se Vám vybaví, když se mluví o MDŽ?**
- **S jakou zemí máte spojený tento svátek?**
 - USA
 - Německo
 - ČR
 - Dánsko
 - Rusko
 - Jiná:
- **Se kterými významnými ženami je podle Vás tento svátek spojen?**
 - Klára Zetkinová
 - Rosa Luxemburgová
 - Angela Merkelová
 - Madeleine Albrightová
 - Milada Horáková
 - Jiná:
- **Máte tento svátek spojený s dřívějším režimem, komunismem?**
 - Ano
 - Ne
 - Jiná:
- **Přijde Vám tento svátek jako komerční?**
 - Ano
 - Ne
 - Jiná:

-
- ***S jakými květinami máte tento svátek spojený?***
 - ***Změnila se podle Vás významnost MDŽ v průběhu let?***
 - *Ano*
 - *Ne*
 - *Nevím*
 - ***Je podle Vás dána větší pozornost tomuto svátku v Rusku než v ČR?***
 - *určitě ano*
 - *spíše ano*
 - *určitě ne*
 - *spíše ne*
 - *nevím*
 - ***Upřednostňujete svátek MDŽ před svátkem DEN MATEK?***
 - *Ano*
 - *Ne*
 - ***Odkud pocházíte (ČR, ...)?***
 - ***Váš věk***
 - *do 30 let*
 - *31-50 let*
 - *51-a více*
 - ***Pohlaví***
 - *Muž*
 - *Žena*

PRO ŽENY:

- ***Je pro Vás jako ženu tento svátek důležitý?***
 - Ano
 - Ne
 - Jiná:
- ***Vážíte si toho, že kdysi šly ženy bojovat za svá práva a postavení ve společnosti?***
- ***Slavíte tento svátek a popřípadě s kým?***
- ***Pokud slavíte, napište, jaké dárky dostáváte a jak tento den oslavujete.***
- ***Jaká blahopřání dostáváte k MDŽ? (popřípadě napište, které jste naposledy dostala)***
- ***Jaký máte postoj k tomuto svátku?***

PRO MUŽE:

- ***Je podle Vás tento svátek pro ženy důležitý?***
 - Ano
 - Ne
 - Nevím
- ***Vadí Vám, že je více upřednostňován mezinárodní den žen než Váš svátek (mezinárodní den mužů)?***
 - nevadí mi to
 - vadí mi to
 - neřeším to
- ***Slavíte tento svátek se svou přítelkyní, ženou, maminkou, ...?***
 - Ano
 - Ne

- *Pokud slavíte tento den, jakými dárky ženy obdarováváte?*
- *Píšete nebo posíláte ženám blahopřání k MDŽ? (pokud ano, napište přání, které jste naposledy ženě napsali)*
- *Jaký máte postoj k tomuto svátku?*

II. АНКЕТА 8 МАРТА

- *Что первым приходит Вам на ум, когда Вы слышите "Международный женский день?"*
- *С какой страной Вы связываете происхождение этого праздника?*
 - США
 - Германия
 - Чехия
 - Дания
 - Россия
 - Jiná:
- *С какими известными женщинами ассоциируется у Вас этот праздник?*
 - Клара Цеткин
 - Роза Люксембург
 - Ангела Меркель
 - Мадлен Олбрайт
 - Милада Горакова
 - Jiná:
- *Ассоциируется у Вас этот праздник с прежним режимом, с коммунизмом?*
 - Да
 - Нет

- Jiná:
- ***Воспринимаете Вы этот праздник как коммерческий?***
 - Да
 - Нет
 - Jiná:
- ***С какими цветами ассоциируется у Вас этот праздник?***
- ***Как Вы думаете, изменилось ли значение Международного женского дня за последние годы?***
 - Да
 - Нет
 - я не знаю
- ***Как Вы думаете, этому празднику в России уделяется больше внимания, чем в Чехии?***
 - конечно да
 - скорее да
 - конечно нет
 - скорее нет
 - я не знаю
- ***Предпочитаете ли Вы Международный женский день празднику День матери?***
 - Да
 - Нет
- ***Из какой Вы страны?***

- **Ваш возраст**
 - до 30 лет
 - 31 - 50 лет
 - 51 - и больше
- **Пол**
 - Муж
 - Жена

ДЛЯ ЖЕНЩИН:

- **Важен ли этот праздник для Вас как для женщины?**
 - Да
 - Нет
- **Цените ли Вы, что женщины когда-то шли бороться за свои права и положение в обществе?**
- **Отмечаете ли Вы этот праздник? Если да, то с кем?**
- **Если праздник отмечаете, то каким образом и какие подарки получаете?**
- **Напишите, пожалуйста, примерный текст поздравления с этим праздником.**
- **Как Вы относитесь к этому празднику?**

ДЛЯ МУЖЧИН:

- **Как Вы думаете, этот праздник важен для женщин?**
 - Да
 - Нет
 - я не знаю

- ***Вас не смущает, что Международный женский день более предпочтителен, чем Ваш праздник (Международный мужской день)?***
 - да, меня смущает
 - нет, меня не смущает
 - мне все равно
- ***Вы отмечаете этот праздник со своей девушкой, женой, мамой...?***
 - Да
 - Нет
- ***Если Вы празднуете этот день, какие подарки вы дарите женщинам?***
- ***Напишите, пожалуйста, примерный текст поздравления с этим праздником.***
- ***Как Вы относитесь к этому празднику?***